

Kendelse
af
6. december 2015
i
faglig voldgiftssagerne
FV 2015.0152 og
FV 2015.0154:

Fagligt Fælles Forbund
(forhandlingssekretær Svend-Aage Poulsen)

mod

Dansk Byggeri
for
Jydsk Tagteknik CVR.nr. 21222445
(overenskomstchef Linda Nordstrøm Nissen)

1. Uoverensstemmelserne

FV2015.0152 angår velfærdsforanstaltninger ved tagarbejde på ejendommen Haraldsgade 75, 2100 København Ø – i det følgende benævnt Østerbro-sagen – og FV2015.0154 velfærdsforanstaltninger ved tagarbejde på ejendommen Møldrupvej 1, 3060 Espergærde – i det følgende benævnt Espergærde-sagen.

I Østerbro-sagen angår striden, om de anviste faciliteter opfylder Arbejdstilsynets krav.

3F har i denne sag nedlagt påstand om, at Jydsk Tagteknik skal anerkende, at hverken faciliteterne anvist i byherrens ejendom Haraldsgade 75, 2100 København Ø, eller skurvognen placeret på Højmosevej 35, Emdrup, 2400 København NV, lever op til Arbejdstilsynets bekendtgørelser og regler om velfærdsforanstaltninger.

Dansk Byggeri for Jydsk Tagteknik har påstået frifindelse.

I Espergærde-sagen angår striden, om mangler ved velfærdsforanstaltninger, som organisationerne på et orienteringsmøde har været enige om, er afhjulpet rettidigt, og om der, hvis dette ikke er tilfældet, er krav på erstatning.

3F har i denne sag nedlagt påstand om, at Jydsk Tagteknik skal anerkende, at de mangler, som organisationerne har angivet i referat af orienteringsmøde den 3. marts 2015, og som ikke blev rettet inden 5 dage, medfører en forringelse, der berettiger til erstatning efter Bygningsoverenskomstens § 24, stk. 8.

Dansk Byggeri for Jydsk Tagteknik har påstået frifindelse.

2. Sagerne behandling ved faglig voldgift

Sagerne er forhandlet i forbindelse med hinanden den 3. november 2015 med undertegnede, fhv. højesteretspræsident Børge Dahl, som formand og opmand og følgende sidedommere: forhandlingssekretærene Tonny Holm og Johnny Frimann Storm (udpeget af 3F), chefkonsulent Henrik Olsen og konsulent Mogens Rold Sørensen (udpeget af Dansk Byggeri).

Der blev under forhandlingen afgivet forklaring af faglig sekretær Peter Bøgh, 3F, formand Henrik Andersen, Jydsk Tagteknik, formand Kenneth Christensen, Jydsk Tagteknik, og Michael Bay Clausen, tidligere medarbejder i Jydsk Tagteknik.

Da der efter procedure og votering ikke blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten var flertal for en afgørelse, træffes denne af opmanden. Parterne er enige om, at det kan ske uden fuldstændig sagsfremstilling og gengivelse af forklaringer og procedurer.

3. Overenskomstgrundlaget

Det hedder herom i opmandskendelse (Børge Dahl) af 8.maj 2015 i FV2015.0032 mellem 3F og Dansk Byggeri for virksomheden Arne Mose Hansen:

”Bygningsoverenskomsten indeholder følgende bestemmelser:

” § 24 Skurforhold

1. Velfærdsforanstaltninger gennemføres i henhold til den til enhver tid gældende bekendtgørelse, som indgår i nærværende overenskomstforhold, for tiden "Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1516 af 16. december 2010 om indretning af byggepladser og lignende arbejdssteders" regler om velfærdsforanstaltninger ...

Rådgivning

2. Ved uenighed om, hvorvidt velfærdsforanstaltningerne opfylder ovennævnte gældende bekendtgørelse, har medarbejderne ret til gennem deres lokale organisation at begære et orienteringsmøde afholdt.

Frist

3. Orienteringsmødet afholdes inden for en frist af 5 arbejdsdage, efter begæring herom er modtaget, medmindre andet aftales.

Deltagelse

4. På orienteringsmødet deltager 1 repræsentant fra Dansk Byggeri og 1 repræsentant fra Fagligt Fælles Forbund.

Endvidere tilkaldes 1 repræsentant fra virksomheden samt 1 medarbejderrepræsentant.

Gennemgang

5. På mødet gennemgås de eksisterende velfærdsforanstaltninger, og hvor det er påkrævet, rådgives parterne på grundlag af ovennævnte regler.

Rådgivningen ikke efterlevet

6. Såfremt en af parterne efter rådgivningsperiodens udløb finder, at velfærdsforanstaltningerne ikke opfylder overenskomstens krav hertil, skal der - såfremt sagen ønskes videreført - afholdes mæglingsmøde.

Mæglingsmødet afholdes hurtigst muligt og senest 5 arbejdsdage efter begæring er fremsat til Dansk Byggeri, idet begæring dog tidligst kan fremsættes efter udløbet af rådgivningsperioden.

På mæglingsmødet deltager 1 repræsentant fra Dansk Byggeri samt 1 repræsentant fra Fagligt Fælles Forbund, for begge vedkommende fortrinsvis de samme personer, der deltog i orienteringsmødet.

Herudover tilkaldes 1 repræsentant fra virksomheden samt 1 medarbejderrepræsentant.

Hvis der på mæglingsmøde eller organisationsmøde opnås enighed om, at velfærdsforanstaltningerne ikke opfylder overenskomstens krav hertil, kan spørgsmålet om eventuel bod indbringes for Arbejdsretten. Herudover kan indbringelse for Arbejdsretten eventuel ske efter endt voldgiftsbehandling.

Hvis der på mæglingsmødet er uenighed om, hvorvidt velfærdsforanstaltningerne opfylder overenskomstens krav hertil, kan hver af parterne kun videreføre sagen via organisationsmøde og/eller faglig voldgift i henhold til overenskomstens almindelige bestemmelser herfor.

Erstatning

7. Er velfærdsforanstaltningerne ikke i orden 5 arbejdsdage (rådgivningsperiode) efter, at orienteringsmødet blev afholdt, kan medarbejderne kræve en erstatning.

Udbetaling

8. Erstatningens størrelse er på kr. 41,00 pr. medarbejder pr. dag fra det tidspunkt, forholdene skriftligt er påtalt, og indtil forholdene er bragt i orden.

Mangler

9. Der kan dog kun kræves erstatning, såfremt manglerne medfører en forringelse af betydning for brugsværdien.

...

§ 28 Overnatning

Overnatning

1. Såfremt virksomheden udsender medarbejderen til en arbejdsplads der ligger mere end 110 km fra medarbejderens bopæl, har medarbejderen ret til at få dækket dokumenteret udgifter til kost og logi på et hotel, kro eller lignende af rimelig standard det pågældende sted.

...

Fortolkning af ”eller lignende”

5. Parterne er enige om, at ved begrebet ”eller lignende” forstås:
 - a. Motel
 - b. Ferielejlighed/lejlighed
 - c. Sommerhus
 - d. Vandrehjem
 - e. Boligcontainer/campingvogn med toilet/bad/køkken faciliteter.

Punkterne 5a. til 5e. er under forudsætning af:

- At hver enkelt medarbejder overnatter i et soverum for sig selv
- At der i forbindelse med opstilling af boligcontainere etableres fælles opholdsområde
- At ved overnatning på byggepladsen eller på tilstødende arealer til byggepladsen skal beboelsesområdet være adskilt fra byggepladsen, og velfærdsforanstaltningerne som beskrevet i § 24 kan ikke indgå i beboelsesområdet. At virksomheden betaler for rengøring mindst 1 gang pr. uge.”

I Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1516 af 16. december 2010 med senere ændringer om bygge- og anlægsarbejder hedder det bl.a.:

”Kapitel 9

Velfærdsforanstaltninger

§ 60. Arbejdsgiveren skal sørge for, at den ansatte under arbejdet har adgang til:

- 1) toilet, der er aflåseligt,
- 2) spiserum med borde og siddepladser med ryglæn samt adgang til drikkevand i nærheden,
- 3) håndvask med rindende koldt og varmt vand,
- 4) omklædningsrum,
- 5) brusebad ...

...

§ 61. Faciliteterne skal etableres på eller i umiddelbar nærhed af byggepladsen og være til rådighed fra arbejdets begyndelse.

...

§ 62. Faciliteterne skal være hensigtsmæssigt beliggende i forhold til hinanden og de enkelte arbejdssteder og have gode adgangsforhold. Der må højst være en afstand af 200 meter eller en transporttid på 5 minutter til toilet.

Stk. 2. Toiletter, håndvaske og brusebade skal findes i et antal, så der er mindst

- 1) 1 toilet for hver 15 personer,
- 2) 1 håndvask for hver 5 personer og
- 3) 1 brusebad for hver 10 personer.

§ 63. Faciliteterne kan etableres i skurvogne, skure, pavilloner, eksisterende bygninger m.v. Hvis faciliteterne etableres i skurvogne eller andre flytbare enheder, skal disses størrelse og indretning opfylde kravene i bekendtgørelse om indretning af skurvogne og lignende, ... Etableres faciliteterne på anden måde, f.eks. i bygninger på stedet, skal disses brugsværdi have en lignende standard.

...”

I Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 775 af 17. september 1992 om indretning af skurvogne og lignende hedder det bl.a.:

”Kapitel 1 – Område og almindelige bestemmelser.

§ 1. Hvor der efter reglerne om arbejdsstedets indretning etableres velfærdsfaciliteter i skurvogne, skure eller lignende enheder, der er flytbare i sin helhed eller moduler (i det følgende benævnt skurvogne), skal indretningen af disse opfylde kravene i denne bekendtgørelse, med mindre andet følger af reglerne om arbejdsstedets indretning.

...

Kapitel 2 – Indretning

Toilet

§ 3. Toiletrum skal have et gulvareal på mindst 1 m² og være forsynet med en aftræksventil på mindst 100 cm². Der skal indrettes et toiletrum for hver 15 personer.

...

Spisefaciliteter

§ 4. Spiserum skal have et gulvareal, der udgør mindst 1 m² pr. person, der benytter det samtidigt, med et tillæg på 1 m² til det samlede gulvareal.

Stk. 2. Spiserum skal være særskilt. Mad og drikke skal kunne opbevares sundhedsmæssigt forsvarligt, om muligt i køleskab, og der skal være mulighed for at varme mad, vand til kaffe og lignende.

Stk. 3. Rummet skal være forsynet med mindst 2 aftræksventiler på mindst 100 cm² pr. ventil.

Stk. 4 Spiserummet skal være forsynet med et vinduesareal svarende til mindst 10 % af gulvarealet. Mindst ét vindue skal kunne åbnes.

Stk. 5. Vinduer skal være forsynede med solafskærmning, f.eks. gardiner.

Omklædnings-, vaske- og brusefaciliteter

§ 5. Omklædningsrums gulvareal skal udgøre mindst 1 m² for hver person udover de arealkrav, der stilles til vaske- og brusefaciliteter, jf. stk. 4.

Stk. 2. Rummet skal være forsynet med en aftræksventil på mindst 100 cm².

Stk. 3. Rummet skal være udstyret og indrettet, så følgende krav er opfyldt:

1. Gangtøj og arbejdstøj skal kunne opbevares adskilt, enten i 2 skabe til hver person eller i et lodret opdelt skab. De indvendige mål i skabene skal mindst være 25 cm x 50 cm x 170 cm.
2. Målene skal i et opdelt skab mindst være 50 cm x 50 cm x 170 cm.
3. Skabene skal være aflåselige og forsynet med hylde.
4. Skabene skal være ventilerede til det fri, f.eks. ved fælles aftræk.
5. I forbindelse med skabene skal der være anbragt en bænk.
6. Arbejdstøj skal kunne tørres, enten når det befinder sig i skabene eller på en fælles bøjlestang.

Stk. 4. Der skal være direkte adgang fra omklædningsrum til vaske- og brusefaciliteter, der skal opfylde følgende krav:

1. Håndvaske skal kunne forsynes med rindende koldt og varmt vand. Der må højst være 5 personer om 1 håndvask. I stedet for håndvaske kan der indrettes vaskerender med mindst 1 blandingsbatteri for hver 5 personer. Gulvarealet omkring hver håndvask eller blandingsbatteri skal mindst udgøre 1 m².
2. Brusebade skal kunne forsynes med varmt og koldt vand. Der må højst være 10 personer om 1 brusebad. Gulvarealet i forbindelse med hvert brusebad incl. installation skal mindst udgøre 1 m².
3. Der skal være mulighed for udluftning ved brusebade i tilstrækkeligt omfang, så vidt muligt ved mekanisk ventilation.

...”

3F har henvist til en række afgørelser.

I en afgørelse af 7. februar 1995 truffet af Arbejdstilsynet, Kreds København og Frederiksberg, er der givet påbud angående velfærdsforanstaltninger. Det hedder i afgørelsen bl.a.:

”... at der skal være direkte adgang fra omklædningsrum til vaske- og brusefaciliteter. Dette indebærer, efter Kredsens opfattelse, at faciliteterne skal forefindes i samme vogn.”

I en faglig voldgiftsretskendelse af 13. juni 1996 i en sag mellem Dansk Metalarbejderforbund og Dansk VVS hedder det bl.a.:

”Sagsforløbet er følgende:

I skrivelsen af 2. februar 1995 fra Arbejdstilsynets kreds Århus amt hedder det blandt andet:

”I oktober måned 1994 fik kredsen en forespørgsel fra firmaet Rasmussen og Schiøtz, der er koordinator på byggepladsen om, hvorvidt Arbejdstilsynet efter 1.2.1995 under hensyn til, at langt den største del af byggeperioden da ville være overstået, kunne acceptere, at badeforholdene afveg fra reglerne i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 775 af 17.9.1992 om indretning af skurvogne og lignende med hensyn til kravet om direkte adgang fra omklædningsrum til baderum.

Det oplystes, at badeforholdene er indrettet således, at de ansatte efter arbejdets ophør kan hente deres rene tøj i skurvogne og herfra gå ad en gangbro – max. 50 m for de skure, der længst væk – til badevognene uden for hvilke, der er koste og riste til at rengøre fodtøjet med, og ind i badevognene, hvor omklædning kan finde sted, og tøjet opbevares på knager eller bænke under badet, uden at det bliver vådt, hvorefter der kan skiftes til det rene tøj, og arbejdstøjet bringes tilbage til skabene i skurvognene.

På denne baggrund meddelte Arbejdstilsynet, at man ikke ville stille yderligere krav for tiden efter 1.2.1995 og resten af byggeperioden. Arbejdstilsynet fandt, at det var muligt at klæde om og bade på forsvarlig vis, herunder har man forudsat, at arbejdstøjet ikke var så forurenat af sundhedsskadelige stoffer og materialer eller smittefarlige materialer, at løsningen indebar nogen sundhedsmæssig risiko. Endvidere fandt man, at brugsværdien under hensyn til, at der kan klædes om i badevognen ikke var væsentlig dårligere, end hvis der havde været direkte adgang fra omklædningsrum til badefaciliteterne.

...

Som anført blev afgørelsen påklaget til Direktoratet for Arbejdstilsynet ...

I Direktoratet for Arbejdstilsynets skrivelse af 23. marts 1995 hedder blandt andet:

”Samtidig er det direktoratets vurdering, at den manglende sammenhæng mellem bade- og omklædningsrum forringer de omtalte faciliteter betydeligt. Der foreligger i sagen ikke i øvrigt særlige forhold, som kan resultere i afvigelser fra bestemmelserne i skurvognsbekendtgørelsen.”

Der er ikke opnået enighed mellem de af parterne udpegede voldgiftsmænd, og sagen afgøres derefter af opmanden [Hans Kardel], der udtaler:

...

I overensstemmelse med præmisserne i den nævnte faglige voldgiftsrets kendelse af 28. juni 1994 må der i tilfælde, hvor reglerne om velfærdsforanstaltninger væsentligt er tilside-sat, betales et passende beløb til medarbejderne. Opmanden finder ikke grundlag for at fra-vige det beløb på 50 kr., der er fastsat i den nævnte kendelse.”

I protokol af 9. juli 1997 fra en faglig voldgift mellem 3F (SiD) og Dansk Byggeri (Bygge-riets Arbejdsgivere) hedder det:

”Uoverensstemmelse mellem Muremester & Entreprenør Kim Siestø A/S, Strandlodsvej 15, 2300 København S og murersvendene v/Jim W. Nielsen på arbejdspladsen Ny Adelga-de 5, København K angående

Svendene forlanger:

1. Udbetaling af erstatning for manglende velfærdsforanstaltninger som påført på ugesedler fra den 24. september 1996 og indtil forholdene er bragt i orden.

...

Firmaets påstand:

Ad 1 Firmaet har efterlevet orienteringsmødereferat og kan derfor ikke anerkende krav om erstatning for manglende velfærdsforanstaltninger.

Juristen [Preben Kistrup] udtaler

I hvert fald den omstændighed, at der ikke er opstillet bænke i omklædningsrummet er en mangel efter overenskomstens afsnit Q 6, stk. 2, afsn. 2, der berettiger til erstatning.

Der udbetales herefter erstatning for 54 dage.”

Den nævnte overenskomstbestemmelse var affattet således:

- ”2. Er velfærdsforanstaltningerne ikke i orden 5 arbejdsdage (rådgivningsperiode) efter at orienteringsmødet blev afholdt, kan de ansatte kræve en erstatning. Erstatningens størrelse er på kr. 40,00 pr. mand pr. dag fra det tidspunkt forholdet er skriftligt på-talt og indtil forholdene er bragt i orden.

Der kan dog kun kræves erstatning, såfremt manglerne medfører en forringelse af betydning for brugsværdien.

Efter rådgivningsperiodens udløb kan eventuelle uoverensstemmelser fagretlig be-handles i overensstemmelse med sædvanlig praksis.””

FV2015.032 angik, om virksomheden skulle betale skurpenge for mangler ved velfærdsforanstaltninger ved i forbindelse med en byggeplads at have opstillet to beboelsesvogne, som skulle fungere både som beboelsesvogn og velfærdsvogn. Opmandens bedømmelse er sålydende:

”Det lægges efter bevisførelsen til grund, at Virksomheden Arne Mose Hansen på en byggeplads i Humlebæk i en periode på 5-6 måneder arbejdede som underentreprenør for Virksomheden Henrik Hedager Jensen. I perioden beskæftigede Arne Mose Hansen på pladsen 2-4 medarbejdere, som til beboelse og velfærdsforanstaltning havde adgang til at benytte to beboelsesvogne. I begge beboelsesvogne var der et stort opholdsrum med køkkenfaciliteter og et rum med toilet, bad og vaskekumme. I den ene vogn var der derudover fire – i den anden to – aflåselige værelser med en seng og et ikke-aflåseligt skab i hvert værelse.

Da velfærdsområdet ifølge Overenskomstens § 28, stk. 5, ikke kan indgå i beboelsesområdet, kan den beboelsesvogn, som blev anvendt til beboelse, ikke indgå ved bedømmelsen af, om kravene i Arbejdstilsynets bekendtgørelse om velfærdsforanstaltninger og dermed Overenskomstens § 24, stk. 1, var opfyldt.

Afgørende ved en stillingtagen til, om kravene til velfærdsforanstaltninger var opfyldt, bliver derfor, om den enkelte beboelsesvogn opfylder kravene i skurvogsbekendtgørelsen.

Det er ubestridt, at skabsfaciliteterne er mangelfulde i forhold til bekendtgørelsens krav. Om vognen med de fire aflåselige enkeltværelser skal dog bemærkes, at ganske vist er der kun et enkelt skab i det enkelte værelse, men anvendes værelset kun til velfærd i form af omklædning og opbevaring af tøj ville der være mulighed for at anbringe noget tøj i skabet og andet tøj uden for skabet i værelset og på den måde holde gangtøj og arbejdstøj adskilt.

Det fremgår videre, at der ikke i nogen af vognene er et særligt omklædningsrum med direkte adgang til vaske- og brusefaciliteter – omklædning kan ske i et værelse, men herfra er der kun adgang til vaske- og brusefaciliteter gennem opholdsrummet. Hvis en medarbejder kan disponere over et aflåseligt rum med et ikke aflåseligt skab, kan kravet om et aflåseligt skab anses for i realiteten at være opfyldt, men i den ene vogn var der kun to aflåselige værelser. Kravet om en bänk i forbindelse med skabet kan anses for opfyldt ved, at der i forbindelse med et skab er en seng, men som nævnt var der i den ene vogn kun to værelser med skab og seng.

Der må således gives 3F medhold i, at ingen af beboelsesvognene lever op til kravene om velfærdsforanstaltninger i Arbejdstilsynets bekendtgørelse herom.

Dette resultat påvirkes ikke af, at der efter det oplyste på pladsen var opstillet en skurvogn, som blev anvendt til byggeledelse, og hvis toilet- og badefaciliteter de ansatte kunne benytte, hvis de ville.

Spørgsmålet er herefter, om Virksomheden som påstået af 3F skal betale erstatning efter Bygningsoverenskomstens § 24, stk. 8.

Som Overenskomsten er formuleret, er udgangspunktet, at medarbejderne – hvis velfærdsforanstaltningerne ikke er i orden 5 arbejdsdage efter afholdelse af orienteringsmøde – har krav på en erstatning på 41,00 kr. pr. medarbejder pr. dag, jf. nærmere Overenskomstens § 24, stk. 7 og 8.

Det fremgår imidlertid af § 24, stk. 9, at der "dog kun [kan] kræves erstatning, såfremt manglerne medfører en forringelse af betydning for brugsværdien". Det er således klart, at det ikke har været meningen, at enhver mangel i forhold til bekendtgørelsens krav udløser krav på erstatning.

Medarbejdernes krav på erstatning må på denne baggrund antages at forudsætte, at brugsværdien af de til rådighed værende faciliteter er for ringe i forhold til bekendtgørelsens krav, jf. herved Ole Hasselbalch: Den danske Arbejdsret, bind II, Ansættelsesretten (2009), s. 1980. Der skal foreligge en forringelse af standarden, der er så betydelig, at der er rimelighed og proportionalitet i medarbejdernes krav om erstatning.

Om dette har været tilfældet på pladsen i Humlebæk, beror på en konkret bedømmelse af forholdene med hensyntagen til de til rådighed værende faciliteter, herunder altså også faciliteterne i byggeledelsesskurvognen.

Der foreligger imidlertid ingen nærmere oplysninger om, hvordan faciliteterne har været stillet til rådighed for de ansatte eller er blevet brugt af de ansatte. En beboelsesvogn med fire aflåselige værelser med skab og seng til brug for fire medarbejdere som skurvogn er således langt tættere på den foreskrevne standard end en beboelsesvogn til brug for fire medarbejdere med kun to værelser med skab og seng, mens sidstnævnte beboelsesvogn i forhold til to medarbejdere umiddelbart synes at ville være lige så tæt på den foreskrevne standard som førstnævnte beboelsesvogn i forhold til fire medarbejdere.

Der er herefter ikke i det oplyste tilstrækkeligt grundlag for at tage 3F's påstand om betaling af erstatning til følge.

Det bemærkes herved, at Dansk Byggeri ubestridt har oplyst, at der har været en tilsvarende sag vedrørende identiske velfærdsfaciliteter, som hovedentreprenørvirksomheden stillede til rådighed for sine medarbejdere på pladsen i Humlebæk, og det fremgår af referat af orienteringsmøde afholdt den 27. november 2014, at sagen "i dette tilfælde" afsluttes "med de faldne bemærkninger", som ikke er refereret." "

Det hedder i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1516 af 16. december 2010 med senere ændringer om bygge- og anlægsarbejder yderligere bl.a.:

”§ 67. Faciliteterne kan være fælles for flere arbejdsgiveres ansatte under forudsætning af, at kravene til faciliteterne i §§ 60 – 66 er opfyldt i forhold til det antal ansatte, som samtidig har dem til rådighed. Faciliteterne på byggepladsen må ikke være til rådighed for andre end de pågældende arbejdsgiveres ansatte.

Stk. 2 Kvinder og mænd skal enten have adskilte omklædningsrum og baderum eller have mulighed for at benytte samme rum hver for sig.”

3F har yderligere henvist til en række afgørelser.

I kendelse af 27. februar 1986 afsagt af Tømrerfagets Voldgiftsret (bygningschef J.K. Andersen), hedder det om velfærdsforanstaltninger i henhold til overenskomstens:

”En beboet lejlighed kan dog ikke anses som et passende lokale som arbejdsskur, hvorfor der i det foreliggende tilfælde skal betales skurpenge for den samlede arbejdsperiode.”

I afgørelse af 24. februar 1995 truffet af Arbejdstilsynet, Kreds København og Frederiksberg, er det udtalt, at det forhold, at der skal være direkte adgang fra omklædningsrum til vaske- og brusefaciliteter, betyder, at der ikke må være en sammenbygninggang mellem disse faciliteter.

I opmandskendelse (Mogens Kroman) af 17. november 2005 i en sag mellem Forbundet Træ-Industri-Byg mod Dansk Byggeri for Jeudan A/S hedder det bl.a.:

”Det fremgår af arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 589 af 22. juni 2001 om indretning af byggepladser § 46, stk. 1, at faciliteterne skal etableres på eller i umiddelbar nærhed af byggepladsen. Af § 47, stk. 1, fremgår, at faciliteterne skal være hensigtsmæssigt beliggende i forhold til hinanden og de enkelte arbejdssteder. Der må højst være en afstand af 200 meter eller en transporttid på 5 minutter til toilet.

Der er ikke i bekendtgørelsen fastlagt noget bestemt afstandskrav til de faciliteter, som nærværende sag omhandler, idet afstandskravet i § 49, stk. 1, 2. pkt. alene vedrører toiletter. Det må efter oplysningerne om projektet lægges til grund, at byggepladsen var det tidligere kommunehospital som sådan, og at skurene således var placeret på byggepladsen.

Således som bestemmelserne i § 47, stk. 1, 1. pkt. er formuleret, beror det på et skøn, hvorvidt faciliteterne er hensigtsmæssigt placeret i forhold til arbejdsstedet. Det må lægges til grund, at placeringen, når denne er valgt at skulle være på byggepladsen, jf. § 46, stk. 1, er så hensigtsmæssig, som det under hensyntagen til brandveje mv. har været muligt. Selvom det ikke kan afvises, at en placering af skurene på Gammeltoftsgade ville indebære en kortere afstand fra bygning 25 til skurene, finder jeg ikke grundlag for at tilsidesætte ind-

klagedes skøn, hvorefter man valgte at placere skurene på byggepladsen som sket. Det bemærkes i den forbindelse, at bestemmelsen i bekendtgørelsens § 54, stk. 1, om fravigelser alene tager sigte på spørgsmålet om antallet af toiletter, håndvaske og brusere, jf. § 47, stk. 2, samt kravene i § 48, og at det ikke er gjort gældende, at faciliteterne skulle være mangelfulde i så henseende.”

Dansk Byggeri har også henvist til en række afgørelser.

I opmandskendelse (Preben Kistrup) af 2. januar 1993 i en sag mellem SiD og Entreprenørforeningen hedder det bl.a.:

”Overenskomstbestemmelser

Ifølge § 15 i parternes overenskomst skal der i tilfælde, ’hvor skuret ikke er i overensstemmelse med gældende regler – bilag 3 – betales en erstatning pr. mand pr. fuld arbejdsdag af kr. 35’.

I bilag 3 til overenskomsten beskrives de krav, der stilles til skur- og velfærdsforanstaltningerne indenfor overenskomstområdet, og henvisningen i § 15 til bilaget indebærer, at kun en tilsidesættelse af de der udtrykkeligt nævnte velfærdsforanstaltninger kan udløse skurpenge.

...

Opmanden udtaler

...

Det lægges endvidere til grund, at kun mangler, der kan henføres til bilag 3, kan udløse skurpenge, og blandt andet den manglende adskillelse mellem omklædning og spiserum derfor ikke er skurpengeudløsende.

...”

I opmandskendelse (Preben Kistrup) af 19. oktober 1994 vedrørende et renoveringsarbejde med udskiftning af faldstammer i et boligkompleks, hvor 6 ansatte i et murerfirma fik udleveret nøgle til gårdtoiletter, som også kunne benyttes af ejendommens beboere, og til vaske- og badefaciliteter i ejendomsfunktionærernes lokaler, hedder det:

”Efter bekendtgørelsen om byggepladsers indretning § 37 skal arbejdsgiveren sørge for, at de ansatte under arbejdet har adgang til toilet- og brusebad og faciliteterne kan ifølge § 40 etableres på anden måde. end i skurvogne, f.eks. i eksisterende bygninger, blot at der er tale om en brugsværdi af ’lignende standard’.

Således som sagen foreligger oplyst, bl.a. gennem svendens forklaring, må det lægges til grund, at de anviste bade- og toiletfaciliteter med hensyn til brugsværdi opfylder bekendtgørelsens krav.

Herefter og idet der ikke foreligger nærmere oplysninger om afstandsmæssige ulemper eller oplysninger om særlige ulemper på grund af beboernes mulighed for også at benytte gårdtoiletterne, afsiges følgende

K E N D E L S E

... frifindes ...”

I opmandskendelse af 5. december 1995 i en sag mellem SiD og Byggeriets Arbejdsgivere, hvor mæglingssudvalget havde konstateret, at anviste skabe blev brugt af bygherren til opbevaring af materialer, hedder det bl.a.:

”Det kan alene antages for godtgjort, at der har været erstatningsbegrundende mangler vedrørende skabe, som arbejdstagerne kan kræve skurpenge for i henhold til overenskomstens § 22, punkt 2, med 52,75 kr. pr. mand pr. dag fra det tidspunkt orienteringsmødet er afholdt, og indtil forholdene er bragt i orden. Det er ikke tilstrækkeligt dokumenteret, hvilke arbejdstagere, der kan kræve erstatning, og hvilken periode erstatningskravet vedrører. Der fastsættes herefter skønsmæssigt et erstatningskrav for 5 mand i 6 dage 52,75 kr. = 1.582,50 kr. ...”

I opmandskendelse (Palle Kiil) af 6. maj 1997 i en sag mellem SiD og Entreprenørforeningen om velfærdsforanstaltninger til 4 stilladsarbejdere, som mødte ind om morgenen og trådte fra om aftenen fra stilladsvirksomhedens lokaliteter med adgang til toilet- og bedefaciliteter, og som om dagen var udsendt til opstilling af indvendigt stillads i ”Folkets Hus” med adgang til anviste toiletter og spisning i et særskilt lokale fandtes det ikke godtgjort, ”at velfærdsforanstaltningerne på byggepladsen har været mangelfulde i en sådan grad, at deres brugsværdi har været væsentligt forringet”, hvorefter kravet om betaling af skurpenge ikke kunne tages til følge.

4. Østerbro-sagen

Jydsk Tagteknik havde til opgave at rovere taget over det ca. 50 m² store tørloft på ejendommen Haraldsgade 75, som er en beboelsesejendom med 3 lejligheder, en i stuen, en på 1. sal og en på 2. sal, som ligger i den nederste, stejle del af mansardtaget. På loftet ovenover var der nyindrettet et soveværelse og et toilet, og i den forbindelse skulle der efterisoleres og lægges nyt tag. 2. sals-lejligheden var beboet, mens arbejdet foregik, og det var beboeren på 2. sal, som fik

indrettet loftet ovenover. Beboeren på 1. sal var bortrejst, mens arbejdet foregik. Begge lejlighederne bestod af en entré, stue, køkken, badeværelse og to værelser. Beboerne skulle dels om regningen.

Det lægges efter bevisførelsen til grund, at arbejdet varede omkring 4 uger. Til arbejdet på pladsen blev der fast tilknyttet 3 mand, bl.a. Kenneth Christensen (der ikke da var formand), men af disse 3 var alene 2 på arbejde, idet en var fraværende i en periode på grund af dårlig hånd og en anden var fraværende i en periode på grund af ferie. I nogle dage til at begynde med bistod endvidere Michael Bay Clausen og dennes makker – de to arbejdede også på Højmosevej og var lidt frem og tilbage.

Henrik Andersen har forklaret, at der var bestilt en skurvogn til pladsen. Kommunen ville imidlertid ikke give tilladelse til, at den blev opstillet i Haraldsgade. Skurvognen blev derfor anbragt ved firmaets nærmeste byggeplads på Højmosevej 35 i Emdrup, hvor arbejderne i Haraldsgade havde mulighed for at bruge den – de kunne køre i firmabil derover. Afstanden er 3,5 km og tager ifølge Krak 5 minutter, ifølge Google 8 minutter.

Henrik Andersen og Kenneth Christensen har forklaret, at beboerne gav dem adgang til at benytte deres lejligheder på 2. sal samt lejligheden på 1. sal. Beboerne på 2. sal forlod typisk lejligheden en halv time efter, at de var startet. De havde nøgle både til 2. sal og 1. sal. Ifølge Kenneth Christensen spiste de i en af lejlighederne – det vekslede lidt – og de kunne skifte tøj og lade det hænge på 1. sal, hvor de også kunne tage bad.

Michael Bay Clausen har forklaret, at de spiste på taget eller i bilen – der var ikke nogen, der spiste i lejlighederne. Virksomheden havde da heller ikke sagt, at de kunne disponere over lejlighederne – tværtimod var udmeldingen, at de kunne spise på taget eller i bilen.

Det er samstemmende forklaret, at de anvendte stilladset som vej til og fra arbejdet på taget, at døren fra loftet til 2. sal var låst med en hængelås, og at ingen klædte om eller tog bad på Haraldsgade.

Henrik Andersen har forklaret, at han, da containeren ikke kunne stå i Haraldsgade, ringede til Arbejdstilsynet, om de kunne bruge faciliteterne i ejendommen, hvad han af den pågældende medarbejder, Rehan Bakhsh, fik at vide, var i orden. Dan han gerne ville have det på skrift, sendte han den 23. marts 2015 en e-mail, først kl. 08.13 til adressen at@at.dk, dernæst kl. 11.15 til adressen Call Center Postkassen:

”Hej Rehan

Som aftalt i dag på telefonen så er det ikke muligt at have en skurvogn stående på Haraldsgade 75 grunden forhold ud til stor vej og gul fortov.

Vi har adgang til en hel lejlighed med spiseplads og toilet-bad mm så håber det er ok vi ikke stiller skurvogn op.

Du må meget gerne kviter for at det er ok.

Som oplyst så var remirent inde i fredags med skurvogn, men kunne ikke stille det op så derfor denne mail.”

I en e-mail sendt den 23. marts 2015 11:27 af Rehan Bakhsh [rba@at.dk] på vegne af Call Center Postkasse [CallCenterPostkasse@at.dk] til Henrik Andersen hedder det:

”Til Henrik Andersen

Tak for din henvendelse vedrørende velfærdsforanstaltninger på byggeplads.

I bekendtgørelsen 1516 om bygge og anlægspladser står der følgende om velfærdsfaciliteter:

<http://arbejdstilsynet.dk/da/regler/bekendtgorelser/b/bygge-og-anlaegsarbejde-1516.aspx#h2capther9>

§ 63. Faciliteterne kan etableres i skurvogne, skure, pavilloner, eksisterende bygninger m.v. Hvis faciliteterne etableres i skurvogne eller andre flytbare enheder, skal disses størrelse og indretning opfylde kravene i bekendtgørelse om indretning af skurvogne og lignende, jf. dog § 64. Etableres faciliteterne på anden måde, f.eks. i bygninger på stedet, skal disses brugsværdi have en lignende standard.

§ 60. Arbejdsgiveren skal sørge for, at den ansatte under arbejdet har adgang til:

- 1) Toilet, der er aflåseligt,
- 2) Spiserum med borde og siddepladser med ryglæn samt adgang til drikkevand i nærheden,
- 3) Håndvask med rindende koldt og varmt vand,
- 4) Omklædningsrum

- 5) Brusebad, jf. dog stk. 2, og
- 6) Soveplads, hvis der på arbejdsstedet udføres tjeneste med tilladelse til at sove.

...

Arbejdstilsynet kan ud fra de oplysninger du har opgivet, oplyse dig om at velfærdsforanstaltningerne sagtens kan indrettes i bygningen ene lejlighed, så længe at lejligheden opfylder de krav nævnt ovenfor.

Arbejdstilsynet anser henvendelsen for værende besvaret. Du kan kontakte Arbejdstilsynets Call Center igen for yderligere informationer.”

Der blev den 26. marts 2015 holdt et orienteringsmøde, efter at 3F havde fremsat begæring herom den 23. marts 2015, på Haraldsgade 75. Det hedder i referatet:

”Der er 2-3 mand på arbejdspladsen. Arbejdet består i en tagrenovering. Medarbejderne har fået stillet 2 lejligheder til rådighed til fri afbenyttelse.

De timelønnede medarbejdere var ikke på arbejdspladsen.

Virksomheden er af den opfattelse, at de til rådighed stillede faciliteter fuldt ud svarer – en skurvogn.

Medarbejderne har ikke stillet krav om ændrede faciliteter og har ikke stillet krav om skurpenge.

3F konstaterede den 23. marts 2015, at der ikke var de nødvendige skurforhold på byggepladsen, idet svendene på pladsen kun kunne fremvise et toilet. Der var hverken skur eller tilsvarende forhold til rådighed.

Ved orienteringsmødets afholdelse var der ikke opstillet skur, og 3F kunne ikke få fremvist tilsvarende forhold der opfyldte bekendtgørelsen.

Firmaet oplyste, at svendene ikke har adgang til 2 aflåselige skabe pr. mand, bæk ved omklædning, varmeskab og direkte adgang fra omklædning til bad.

Forholdene skal bringes i orden jf. overenskomstens bestemmelser.

...

Dansk Byggeri gør gældende, at virksomheden har oplyst, at medarbejderne har tilsvarende faciliteter stillet til rådighed.

...

Virksomheden fremviste en korrespondance mellem virksomheden og AT, som oplyser hvordan velfærdsfaciliteter skal indrettes, og som de er beskrevet i brevet fra AT, er facilitetskravene opfyldt.

...”

I referat af mæglingssmøde afholdt den 23. april 2015 hedder det bl.a.:

”Virksomheden oplyste, at de på en anden byggeplads med 2 min. gangafstand har opstillet en skurvogn.
Skurvognen har stået der hele byggeperioden.

Virksomheden oplyser at skurvogn er placeret på højmoselvej 35, Nord Vest.

3F tager afstand fra den tidsmæssige vurdering af afstanden imellem de to byggepladser, og mener ikke at byggepladsen på Højmoselvej 35, 2400 Kbh NV har relevans for sagen.”

5. Espergærde-sagen

Jydsk Tagteknik havde til opgave at nedtage eksisterende tag og lægge et nyt undertag på en hesteskoformet ejendom med stue og 1. etage, som blev brugt til erhverv og bolig. Der var sat 2 mand på opgaven.

I referat af orienteringsmøde afholdt den 3. marts 2015 hedder det:

”Velfærdsforholdene blev gennemgået, og følgende skal etableres inden 5 arbejdsdage:

Velfærdsforanstaltninger var indrettet i eksisterende lokaler.

Toilet: ok

Bad: bad og omklædning i kælder opfylder ikke krav. Bygherre havde herudover stillet bad og omklædning (gæsteværelse) til rådighed i bolig.

Spiserum: spiserum i værksted opfylder ikke krav. Bygherre havde stillet spisestue til rådighed.

Der var enighed om, at de faciliteter bygherre yderligere havde stillet til rådighed opfyldte bekendtgørelsens krav, bortset fra 2 aflåselige skabe pr. mand samt direkte adgang til bad fra omklædning, samt evt. bæk.

Ovennævnte skal bringes i orden 5 dage fra dags dato. Det blev oplyst, at firmaet manglede ca. 3 dages arbejde.”

Det lægges efter bevisførelsen til grund, at arbejdet trak ud, dels fordi der var behov for mandskab til en hasteopgave andetsteds, dels på grund af sygdom, således at det resterende arbejde blev udført af en enkelt ansat, og at det derfor tog en halv dag ud over 5 arbejdsdage at færdiggøre arbejdet.

Det lægges efter bevisførelsen endvidere til grund, at bygherren i forbindelse med orienteringsmødet stillede ledige faciliteter i form af et gæsteværelse med seng og skab og et badeværelse til rådighed for Jysk Tagtekniks arbejdere.

I referat af mæglingsmøde den 18. marts 2015 hedder det bl.a.:

”Dagsorden:

1. Efterlevelse af rådgivning
2. Erstatning til svendene
3. Bod for manglende efterlevelse af rådgivning

...

På orienteringsmødet den 3. marts 2015 var parterne enige om, at forholdene var delvist opfyldt, undtaget herfra 2 aflåselige skabe pr. mand, direkte adgang fra omklædning til bad, samt bænke.

Ved orienteringsmødets afholdelse gik 2 mand på pladsen.

3F konstaterede efter rådgivningsperiodens ophør den 12. marts 2015, at firmaet stadig var på pladsen samt, at forholdene ikke var udbedret jf. orienteringsmødereferatet.

3F vil for en god ordens skyld anmode firmaet om i fremtiden, at sætte sig ind i reglerne, og følge dem.

Dansk Byggeris påstand:

Velfærdsforanstaltningerne var etableret i eksisterende lokaler, medarbejderne havde omklædning i aflåseligt gæsteværelse, og bad med adgang fra entre.

3F godkendte forholdene på orienteringsmødet, dog bortset fra 2 skabe pr. mand og direkte adgang fra omklædning til bad, samt evt. bænke.

Dansk Byggeri er af den opfattelse, at forholdene har samme brugsværdi som i en skurvogn jf. bekendtgørelsen.

Der arbejdede 2 mand på byggepladsen. Det er korrekt, at der blev arbejdet ca. ½ dag ud over rådgivningsperioden (5 dage), dette skyldtes bla. sygdom og akutte opgaver andre steder.

Dansk Byggeri er af den opfattelse, at overtrædelse/overskridelse er af en sådan bagatelagtig karakter og der ikke bør idømmes hverken erstatning eller bod.

...

Enighed kunne ikke opnås.”

6. Opmandens begrundelse og resultat

6.1. Generelt

Bygningsoverenskomsten indeholder i § 24 regler om skurforhold. Det følger af stk. 1, at der skal gennemføres velfærdsforanstaltninger i overensstemmelse med reglerne i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1516 af 16. december 2010 om bygge- og anlægsarbejde med senere ændringer.

Bekendtgørelsens kapitel 9 om velfærdsforanstaltninger indledes med en bestemmelse i § 60, stk. 1, hvorefter arbejdsgiveren skal sørge for, at den ansatte under arbejdet har adgang til aflåseligt toilet, spiserum med nærmere angiven indretning, håndvask med rindende varmt og koldt vand, omklædningsrum og brusebad. Disse faciliteter må alle anses for væsentlige. De skal, jf. § 61, stk. 1, etableres ”på eller i umiddelbar nærhed af byggepladsen”. De skal være hensigtsmæssigt beliggende i forhold til hinanden og de enkelte arbejdssteder og have gode adgangsforhold, og der må højst være en afstand af 200 meter eller en transporttid på 5 minutter til toilet, jf. § 62, stk. 1.

Faciliteterne kan etableres i skurvogne, skure, pavilloner, eksisterende bygninger m.v., jf. § 63, stk. 1, 1. pkt.

Etableres faciliteterne i skurvogne eller andre flytbare enheder, skal disses størrelser og indregning opfylde kravene i bekendtgørelse nr. 775 af 17. september 1992 om indretning af skurvogne og lignende, jf. § 63, stk. 1, 2. pkt. Denne bekendtgørelse indeholder nærmere krav til indretning af toilet, spisefaciliteter og omklædnings-, vaske- og brusefaciliteter. Spiserummet skal således være særskilt. Omklædningsrummet skal være indrettet med en bæk og mulighed for opdelt

opbevaring af gangtøj og arbejdstøj i aflåseligt skab(e). Der skal være direkte adgang fra omklædningsrum til vaske- og brusefaciliteter med varmt og koldt vand.

Etableres velfærdsfaciliteterne ikke i en skurvogn m.v., men f.eks. i bygninger på stedet skal disses ”brugsværdi have en lignende standard” som den, der er foreskrevet i skurvognsbekendtgørelsen, jf. § 63, stk. 1, 3. pkt.

Det følger endvidere af § 67, stk. 1, 2. pkt., at velfærdsfaciliteterne på byggepladsen ikke må være til rådighed for andre end de pågældende arbejdsgiveres ansatte.

I tilfælde som de foreliggende, hvor der er tale om arbejde på en beboet ejendom, og hvor de ansatte får anvist toilet-, spise-, omklædnings-, vaske- og brusefaciliteter på ejendommen, skal de anviste faciliteters brugsværdi have en standard svarende til den, som er fastlagt i skurvognsbekendtgørelsen (§63, stk. 1, 3. pkt), og faciliteterne må ikke være til rådighed for andre i byggeperioden (§ 67, stk. 1, 2. pkt.).

Det følger af sidstnævnte krav, at faciliteterne ikke kan være i brug fælles med en ejendoms beboere.

6.2. Østerbro-sagen

Ved afgørelsen af, om de anviste faciliteter i ejendommen Haraldsgade 75 er overenskomstmæssige, må der ses bort fra den beboede lejlighed på 2. sal, jf. arbejdstilsynsbekendtgørelsens § 67, stk. 1, 2. pkt.

De ansatte kunne benytte toilettet på 3. sal og havde efter det oplyste adgang til at benytte lejligheden på 1. sal, hvis beboer i hele byggeperioden var bortrejst. Der er derved adgang til alle de i bekendtgørelsens § 60, stk. 1, nr. 1 – 3 og 5, opregnede, væsentlige faciliteter. Det kan imidlertid ikke anses for tilstrækkeligt godtgjort, at der var omklædningsfaciliteter med en brugsværdi svarende til skurvognsstandard.

Skurvognen var opstillet ved en anden byggeplads ved Højmosevej 35 i Emdrup 3,5 km væk. Denne placering opfylder ikke kravet om, at faciliteterne skal etableres på eller i umiddelbar

nærhed af byggepladsen i bekendtgørelsens § 61, stk. 1. Skurvognen blev da heller ikke nævnt på orienteringsmødet.

Der er heller ikke – som hævdet af Dansk Byggeri – grundlag for at anse kravet til nærhed for opfyldt derved, at de ansatte i hvert fald havde adgang til spiselokale, toilet, varmt og koldt vand i Haraldsgade og havde mulighed for med firmabil at køre forbi skurvognen på Højmosevej og benytte dennes bade- og omklædningsfaciliteter.

Der må på denne baggrund gives 3F medhold i den i Østerbro-sagen nedlagte påstand.

6.3. Espergærde-sagen

Det fremgår af referatet af orienteringsmødet, at der var enighed om, ”at de faciliteter bygherren yderligere [min understregning] havde stillet til rådighed opfyldte bekendtgørelsens krav, bortset fra 2 aflåselige skabe pr. mand samt direkte adgang til bad fra omklædnings samt evt. bæk”.

Det må efter bevisførelsen lægges til grund, at der ikke efter orienteringsmødet skete nogen ændring i adgangen til velfærdsforanstaltninger.

Spørgsmålet er derfor, om faciliteterne i bygningen havde en brugsværdi af lignende standard som foreskrevet for en skurvogn.

Ved afgørelsen heraf må der foretages såvel en sammenligning punkt for punkt for så vidt angår de væsentlige faciliteter opregnet i § 60, stk. 1, som en samlet bedømmelse.

Ved bedømmelsen må antal brugere af de anviste faciliteter tages i betragtning.

Når henses til det oplyste om gæsteværelse med seng og skab samt badeværelse på 1. sal og det forhold, at der efter orienteringsmødet kun arbejdede én mand på pladsen, kan manglende direkte adgang fra omklædning til bad ikke anses for et forhold, som medfører en brugsværdi af ringere standard end den, der er foreskrevet for skurvogne. Der var imidlertid ikke adgang til aflåselige skabe, og det er ikke oplyst, at gæsteværelset eller den del af ejendommen kunne låses separat af af den ansatte. Der er ikke grundlag for at anse dette i forhold til den foreskrevne stan-

dard mangelfulde forhold opvejet af noget andet forhold eller ud fra en samlet bedømmelse. Der må således gives 3F medhold i, at den manglende aflåselighed af skabsfaciliteter er en mangel bedømt efter bekendtgørelsens § 63, stk. 1, 3. pkt.

Denne mangel blev som nævnte ikke efter orienteringsmødet bragt i orden inden for fristen på 5 arbejdsdage, selv om arbejdet fortsatte ud over denne frist, omend kun nogle timer.

Spørgsmålet er herefter om den manglende aflåselighed giver krav på skurpenge – 41,00 kr. pr. medarbejder pr. dag – fordi denne mangel medfører ”en forringelse af betydning for brugsværdien”, jf. overenskomstens § 24, stk. 7 – 9. Som udtalt i kendelsen af 8. maj 2015 skal der foreligge en forringelse af standarden, der er så betydelig, at der er rimelighed og proportionalitet i krav om erstatning. Eftersom det daglige skurpengebeløb er på 41,00 kr., skal der imidlertid ikke så meget mere til end en reel ulempe i forhold til den foreskrevne standard. Den manglende aflåselighed findes at indebære en reel ulempe. Det er uden betydning herfor, at fristen i § 28, stk. 7, kun blev overskredet med nogle få timer.

På denne baggrund må der gives 3F medhold i den i sagen nedlagte påstand for så vidt angår den manglende aflåselighed.

Thi bestemmes:

Jydsk Tagteknik skal i sag FV2015.0152 anerkende, at hverken faciliteterne anvist i bygherrens ejendom Haraldsgade 75, 2100 København Ø, eller skurvognen placeret på Højmosevej 35, Emdrup, 2400 København NV, lever op til Arbejdstilsynets bekendtgørelser og regler om velfærdsforanstaltninger.

Jydsk Tagteknik skal i sag FV2015.0154 anerkende, at den manglende mulighed for skabsaflåsning, som organisationerne har angivet i referat af orienteringsmøde den 3. marts 2015, og som ikke blev rettet inden 5 arbejdsdage, medfører en forringelse, der berettiger til erstatning efter Bygningsoverenskomstens § 24, stk. 8.

Hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmand.

Børge Dahl